

<p align="center">Силабус курсу Актуальні проблеми орфографії і пунктуації</p>	
<p>Освітній ступінь – бакалавр Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) Освітня програма «Українська мова і література» Кількість кредитів – 2 Рік підготовки, семестр – 3 рік, 5 семестр Компонент освітньої програми: вибірковий Дні занять: Консультації:</p>	
<p>Мова викладання: українська</p>	

Керівник курсу

	канд. пед. наук, доц. Головата Лариса Михайлівна
Контактна інформація	golovatyi_gp@ukr.net ; (0352) 0352-43-58-65 – деканат факультету філології і журналістики

Опис дисципліни

Предметом вивчення вибіркової дисципліни «Актуальні питання орфографії і пунктуації» є забезпечення усвідомлення студентами специфіки викладання орфографічних і пунктуаційних тем в основній школі; ознайомлення із основними видами вивчених орфограм і пунктограм; підготовка студентів до укладання дидактичного матеріалу та проведення диктантів різних видів. **Мета курсу** – забезпечити засвоєння студентами правопису української мови, усвідомлення змін, що відбуваються в українському правописі; підготувати учителів-словесників, спроможних навчати школярів орфографічних і пунктуаційних тем, формувати їх грамотність; навчити студентів проводити диктанти різних видів, перевіряти їх, аналізувати та добирати словниковий матеріал і тексти до диктантів у різних класах.

Навчальний контент

	<i>Теми</i>	<i>Результати навчання</i>
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.	
1	ТЕМА 1. ЗНАЧЕННЯ, ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ ОРФОГРАФІЇ. КОРОТКИЙ ОГЛЯД ІСТОРІЇ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ОРФОГРАФІЇ. ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ В «УКРАЇНСЬКОМУ ПРАВОПИСІ»	Осмислити значення і завдання навчання орфографії в основній школі. Здійснити короткий експурс в історію і методику навчання української орфографії. Усвідомити зміни та доповнення у новому виданні «Українського правопису».
2	ТЕМА 2. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ І ПРИЙОМИ НАВЧАННЯ ОРФОГРАФІЇ. ПОНЯТТЯ ПРО ОРФОГРАМУ. КЛАСИФІКАЦІЯ ОРФОГРАМ	Осмислити залежність навчання орфографії від принципів українського правопису, характеру орфограм. Засвоїти методику вивчення орфографічних правил. Дослідити види орфографічних вправ, опанувати методику їх проведення (орфографічний розбір, різні

		види списування, диктанти, запис вивченого напам'ять, робота з орфографічним словником, творчі вправи та ін.).
3	ТЕМА 3. ТРУДНОЩІ У ВИВЧЕННІ ОРФОГРАФІЇ, ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ	Опанувати систему роботи над орфографічними помилками: методику виправлення, обліку й класифікації помилок; норми і критерії оцінювання орфографічних навичок учнів; аналіз орфографічних помилок. Осмислити способи запобігання орфографічних помилок. Навчитися долати помилкиінтерферентного характеру. Вміти працювати з орфографічними словниками (у тому числі електронними).З'ясувати, які наочні й технічні засоби доцільно використовувати під час вивчення орфографії, засвоїти методику їх використання.
4	ТЕМА 4. ЗНАЧЕННЯ ПУНКТУАЦІЇ ТА ЇЇ ОСНОВИ. ПОНЯТТЯ ПРО ПУНКТОГРАМУ	Дослідити питання про етапи (рівні) у навчанні пунктуації. Знати завдання пунктуації в основній школі. Здійснити короткий огляд історії методики вивчення пунктуації. Осмислити найважливіші принципи навчання пунктуації: зв'язок у навчанні пунктуації з синтаксисом, розвитком мовлення і мислення учнів, формуванням навичок виразного читання.Засвоїти функції розділових знаків. Усвідомити пунктуаційні правила, знати їх класифікацію, опанувати методику вивчення пунктуаційних правил. З'ясувати залежність навчання пунктуації від основ пунктуації, характеру пунктограм, етапів навчання.
5	ТЕМА 5. ОСНОВНІ МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ НАВЧАННЯ ПУНКТУАЦІЇ	Дослідити види вправ з пунктуації, засвоїти методику їх проведення(пунктуаційний розбір, інтонаційно-смісловий аналіз, робота над текстом з пропущеними розділовими знаками, самостійний добір або самостійне складання речень на пунктуаційні правила, видозміна синтаксичних конструкцій, що зумовлює заміну розділових знаків, диктанти, творчі вправи, складання схем з певними розділовими знаками і складання речень за даними схемами, вправи з використанням технічних засобів). Вміти характеризувати пунктуацію суцільного тексту.
6	ТЕМА 6. ТРУДНОЩІ У ВИВЧЕННІ ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ПУНКТУАЦІЇ (РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ ПРИ ВІДОКРЕМЛЕНИХ ЧЛЕНАХ РЕЧЕННЯ, ВСТАВНИХ КОНСТРУКЦІЯХ, У БЕЗСПОЛУЧНИКОВИХ СКЛАДНИХ РЕЧЕННЯХ ТОЩО), ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ	Знати типи пунктуаційних помилок. Опанувати методику виправлення, обліку й класифікації пунктуаційних помилок.Вміти з'ясовувати причини пунктуаційних помилок, засвоїти правила для їх запобігання.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК 02.	Здатність визначати і розв'язувати складні педагогічні та навчально-методичні задачі і проблеми у галузі дидактики, приймати відповідні рішення, пропонувати методики, засоби, форми та способи навчання.
ЗК 03.	Комунікативна. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність до ефективного комунікування, готовність до співпраці з колегами, вміння працювати в колективі; здатність аналізувати зміст думки та її структуру в процесі спілкування та адекватно на неї реагувати.
ЗК 05.	Самоосвітня. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 06.	Інформаційна компетенція. Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел.
ЗК 08.	Науково-дослідницька. Здатність виконувати навчально-дослідні завдання; володіння науково-дослідними методами відповідного фахового спрямування. Критична обізнаність та інтелектуальна чесність.
ФК 02.	Науково-дослідницька. Здатність виконувати навчально-дослідні завдання; володіння науково-дослідними методами відповідного фахового спрямування. Критична обізнаність та інтелектуальна чесність.
ФК 08.	Методична. Володіння базовими знаннями з методики навчання української мови; вміння їх реалізувати, застосування базових методичних знань і вмінь для формування ключових і предметних компетентностей. Здатність організовувати навчально-виховний процес з української мови; здійснювати контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів. Здатність здійснювати вибір методів, форм і засобів навчання української мови, спрямованих на розвитку учнів та їх виховання.
ПНР 1	Дослідницький. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних інноваційних методів. Знати й розуміти систему мови. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють. Здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
ПНР	Комунікативний професійно-орієнтований. Застосовувати

	професійній діяльності нормативні засоби мови в усному та писемному мовленні з урахуванням змістового наповнення.
ПНР 4	Методично-пошуковий. Бути здатним забезпечувати освітній процес з української мови в школі, використовуючи прогресивні методи й технології навчання, розвивати в учнів інтерес до філологічних і суміжних наук, організовувати індивідуальну роботу з учнями за програмами різного рівня (академічного, профільного, поглибленого). Здатність об'єктивно оцінювати науково-методичну інформацію; вільно обирати шляхи науково-методичного пошуку; професійно застосовувати наукові знання в освітній діяльності. Аргументовано пояснювати, оцінювати і зіставляти тенденції, методичні новації та розробки в галузі освіти.
ПНР 5	Проектувальний. Мати навички у проектуванні навчальних розробок та їх реалізації. Здатність застосовувати профільні знання у підготовці до уроків з української мови в школі.
ПНР 6	Організаційний. Здатність здійснювати вибір методів, форм і засобів навчання, спрямованих на розвиток здібностей учнів. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.
ПНР 8	Технологічний. Здатність використовувати педагогічні технології у навчально-виховному процесі.
ПНР 10	Контрольний. Здатність підбирати систему завдань для контролю і корекції знань учнів, організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

Літературні джерела

1. Головата Л. М. Дідук-Ступ'як Г. І. Українська мова. 165 диктантів краєзнавчого спрямування для державної підсумкової атестації з української мови: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Тайп, 2019. 192 с.
2. Горбачук В. Т. Види диктантів і методика їх проведення: посібник для вчителя. Київ: Радянська школа, 1989. 96 с.
3. Грибан Г. В. Методика викладання української мови в середній школі: зошит-посібник для лабораторних робіт студентів-філологів вищих педагогічних навчальних закладів. Київ: Кондор, 2003. 120 с.
4. Грибан Г. В., Кучерук А. О. Практикум з методики викладання української мови: навчально-методичний посібник. Київ: Кондор, 2010. 160 с.
5. Дороз В. Ф. Методика навчання української мови в загальноосвітніх закладах України: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 386 с.
6. Мацько Л. І., Сидоренко О. М. Українська мова. Усний та письмовий екзамени: навчальний посібник. Київ: Либідь, 1992. 208 с.
7. Мельничайко В. Я. Українська мова. Письмовий екзамени. Як уникнути помилок. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 1998. 64 с.
8. Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах: підручник для студентів-філологів /за редакцією М. І. Пентиліук. Київ: Ленвіт, 2000. 264 с.

9. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах /колектив авторів за редакцією М. І. Пентиліук: М. І. Пентиліук, С. О. Караман, О. В. Караман, О. М. Горошкіна та ін. Київ: Ленвіт, 2004. 400 с.
10. Німчук В. В. Проблеми українського правопису ХХ – початку ХХІ ст. Київ: НАН України, Інститут української мови, 2002. 113 с.
11. Новий український правопис. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 284 с.
12. Орфографічний словник української мови: близько 120 000 слів /уклад.: С. І. Головащук, М. М. Пещак, В. М. Русанівський, О. О. Тараненко. Київ: Довіра, 1994. 864 с.
13. Палихата Е. Я. Методика навчання української мови. Практикум: навчально-методичний посібник. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2019. 164 с.
14. Практикум з методики навчання української мови /колектив за редакцією М. І. Пентиліук: С. О. Караман, О. В. Караман, О. М. Горошкіна, А. В. Нікітіна та ін. Київ: Ленвіт, 2003. 302 с.
15. Українська мова. Практикум: навчальний посібник /О. М. Пазяк, О. А. Сербенська, М. І. Фурдуй, Л. Ю. Шевченко. Київ: Либідь, 2000. 384 с.
16. Шевелева Л. А. Український правопис у таблицях: правила, винятки, коментарі /за ред. А. О. Свашенко. Харків: Світ дитинства, 1997. 223 с.
17. Шкурятяна Н. Г. Методика вивчення орфографії: посібник для вчителів. Київ: Радянська школа, 1985. 133 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-6, МКР). Усний контроль: бесіда, розповідь (повідомлення) студента, пояснення, читання та аналіз словникових і текстових диктантів, оцінювання усних відповідей на практичних заняттях. Письмовий контроль: контрольна робота, диктант, виконання тестових завдань, взаємоперевірка, взаємоконтроль, самоконтроль (уміння самостійно	50

оцінювати свої знання), розробка вправ і завдань, тестування, оцінка за виконання індивідуального навчально-дослідного завдання, участь у навчальній конференції.	
ІНДЗ (методична папка)	30
Залік (презентація творчої роботи)	20

До Силабусу також готуються матеріали:

1. Навчальний контент (розширений план лекцій).
2. Тематика та зміст практичних робіт.
3. Завдання для творчих робіт.
4. *Навчально-методичний комплекс* дисципліни «Актуальні питання орфографії і пунктуації» у системі MOODLE.